

MAKTABLARDA MA`NAVIYAT SOATLARINI TASHKILLASH

Ahmedova Nigoraxon Orifjanovna

Annotatsiya: *Ushbu maqolada o'quvchilarning ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarga qiziqishini oshirish, o'quvchilarni ma'naviy barkamol qilib tarbiyalashda o'zbek xalqining urf-odatlarini, milliy va ma'naviy qadriyatlaridan foydalanish kabi masalalar haqida soʻz boradi.*

Kalit soʻzlar: *ma'naviyat, qadriyatlar, vatan tuygʻusi, tadbir, dars, odob-axloq, urf-odat, shakllantirish.*

Maktabda ma'naviyat soatlarini tashkil etish - o'quvchilarni ma'naviy-axloqiy jihatdan tarbiyalash, ularda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirish, vatanparvarlik tuygʻusini kuchaytirish va jamiyatga foydali insonlar bo'lib yetishishiga ko'maklashuvchi muhim tadbir hisoblanadi. O'quvchilar qalbini urf-odatlarimiz, qadriyatlarimizni o'rgatish orqali ulardan odob-axloq nurlarini yoritmoqchi bo'lgan tarbiyachi o'quvchi chuqur bilim, keng maxorat va tarbiyachilik, tashkilotchilik san'atini egallamog'i lozim. Maktabda sinfdan tashqari musiqa to'garaklarini amalga oshirish metodikasi kursining maqsadi:

- bo'lajak o'qituvchi tarbiyachilar, to'garak rahbarlariga tarbiyaga doir tadbirlarni amalga oshirishning nazariy va amaliy asoslari haqida bilim berish;
- o'quvchilarni ma'naviy barkamol qilib tarbiyalashda o'zbek xalqining urf-odatlarini, milliy va ma'naviy qadriyatlaridan foydalanish manbashunoslikka o'rgatish;
- ommaviy tadbirlarni rejalashtirishda o'quvchi yoshlarning yosh xususiyatlari qiziqishi, jamoadagi ijobiy va salbiy tomonlarining mavjud darajasiga e'tibor berish;
- tarbiyaviy tadbirlarni sifat va samaradorligini oshirishda yangicha ishlash metodi va shakllaridan foydalanish imkoniyatiga ega bo'lish kabilar.

Ma'naviyat soatlarini tashkil etishning maqsadi:

- O'quvchilarda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirish.
- Ularning ma'naviy olamini boyitish, axloqiy sifatlarini rivojlantirish.
- Vatanparvarlik, insonparvarlik, mehnatsevarlik, halollik, adolatparvarlik kabi fazilatlarni tarbiyalash.

- O'quvchilarni yuksak ma'naviyatli, mustaqil fikrlaydigan, o'z Vatani va xalqiga sadoqatli insonlar etib tarbiyalash.

- Ularni turli xil zararli ta'sirlardan, yot g'oyalardan himoya qilish.

Ma'naviyat soatlarining vazifalari:

- O'quvchilarga ma'naviy-axloqiy bilimlar berish.
- Ularda milliy g'urur, vatanparvarlik, insonparvarlik tuygʻularini uygʻotish.
- O'zbekiston tarixi, madaniyati, adabiyoti va san'ati haqida ma'lumotlar berish.
- Buyuk ajdodlarimizning hayoti va faoliyati, ibratli hikoyalar orqali o'quvchilarga ta'sir etish.

- Turli xil ma'naviy-axloqiy muammolarni muhokama qilish va ularning yechimlarini topish.

- O'quvchilarni kitob o'qishga, san'at asarlari bilan tanishishga va teatr tomoshalarini ko'rishga undash.

Ma'naviyat soatlarini tashkil etish shakllari:

- Suhbatlar: O'qituvchi o'quvchilar bilan ma'naviy-axloqiy mavzularda suhbat o'tkazadi, ularning fikrlarini tinglaydi va savollariga javob beradi.

- Ma'ruzalar: Mutaxassislar (tarixchilar, adabiyotshunoslar, dinshunoslar va boshqalar) o'quvchilarga ma'naviy-axloqiy mavzularda ma'ruzalar o'qiydi.

- Munozaralar: O'quvchilar ma'naviy-axloqiy muammolarni muhokama qiladilar, o'z fikrlarini bildirishadi va boshqalarning fikrlarini hurmat qilishga o'rganadilar.

- Konferentsiyalar: O'quvchilar ma'naviy-axloqiy mavzularda ilmiy ishlar tayyorlaydilar va ularni konferentsiyalarda himoya qiladilar.

- Uchrashuvlar: O'quvchilar taniqli olimlar, yozuvchilar, san'atkorlar, sportchilar va boshqa mashhur insonlar bilan uchrashadilar, ularning hayoti va faoliyatidan o'rnak oladilar.

- Ekskursiyalar: O'quvchilar tarixiy joylarga, muzeylarga, teatrlarga va boshqa madaniy muassasalarga ekskursiyalar uyushtiradilar.

- Film namoyishlari: O'quvchilar ma'naviy-axloqiy mavzularda filmlar tomosha qiladilar va ularni muhokama qiladilar.

- Teatr tomoshalari: O'quvchilar teatr tomoshalarini ko'radilar va ularning ma'naviy-axloqiy ahamiyati haqida fikr almashadilar.

- Kitobxonlik soatlari: O'quvchilar kitob o'qiydilar va ularni muhokama qiladilar.

- Ijodiy ishlar: O'quvchilar ma'naviy-axloqiy mavzularda insholar, she'rlar, rasmlar, qo'shiqlar va boshqa ijodiy ishlar yaratadilar.

Ma'naviyat soatlarini tashkil etishda e'tiborga olish kerak bo'lgan jihatlar:

- Mavzularni tanlash: Mavzular o'quvchilarning yoshiga, qiziqishlariga va bilim darajasiga mos bo'lishi kerak.

- Tadbirning maqsadini aniqlash: Har bir tadbirning aniq maqsadi bo'lishi kerak.

- Tadbirning rejasini tuzish: Tadbirning rejasini aniq va batafsil tuzish kerak.

- Materiallar tayyorlash: Tadbir uchun zarur bo'lgan materiallarni (kitoblar, rasmlar, filmlar, prezentatsiyalar va boshqalar) tayyorlash kerak.

- Tadbirni qiziqarli o'tkazish: Tadbirni qiziqarli va samarali o'tkazish uchun turli xil usullardan foydalanish kerak.

- O'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash: O'quvchilarni tadbirda faol ishtirok etishga undash kerak.

- Natijalarni baholash: Tadbirning natijalarini baholash va kelgusida uni takomillashtirish yo'llarini aniqlash kerak.

Ma'naviyat soatlari uchun mavzular:

- Vatanparvarlik va milliy g'urur

- O'zbekiston tarixi va madaniyati

- Buyuk ajdodlarimizning hayoti va faoliyati
- Oilaning muqaddasligi va oilaviy qadriyatlar
- Do'stlik, mehr-oqibat va insonparvarlik
- Halollik, adolatparvarlik va mehnatsevarlik
- Ilm-fan va ma'rifat
- Sog'lom

ChatGPT4 | Midjourney, [5/22/2025 9:37 AM]

turmush tarzi

- Ekologiya va tabiatni muhofaza qilish
- Diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlik
- Global muammolar va ularning yechimlari
- Yot g'oyalar va ularning zararli oqibatlari

Ma'naviyat soatlarini tashkil etishda quyidagi tashkilotlar bilan hamkorlik qilish mumkin:

- Oliy o'quv yurtlari
- Ilmiy-tadqiqot institutlari
- Madaniyat markazlari
- Muzeylar
- Teatrlar
- Kutubxonalar
- Din ishlari bo'yicha qo'mita
- Mahalla fuqarolar yig'inlari
- Nodavlat notijorat tashkilotlari

Ma'naviyat soatlarini to'g'ri tashkil etish va o'tkazish o'quvchilarni ma'naviy-axloqiy jihatdan barkamol insonlar etib tarbiyalashda muhim rol o'ynaydi.